

Notificació d'incidents en la seguretat del pacient a l'atenció primària a Catalunya

Dades de 2018

Agost 2019

Autors

Eulàlia Duatis Alcoverro

Laura Navarro Vila

Glòria Oliva Oliva

Alguns drets reservats

© 2021, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la [pàgina web de Creative Commons](#)

Edita:

Servei de Promoció de la Qualitat i la Bioètica

Subdirecció general d'Ordenació i Qualitat Sanitàries i Farmacèutiques

Direcció General d'Ordenació i Regulació Sanitària

Primera edició:

Barcelona, maig de 2021.

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

<http://seguretatdelspacients.gencat.cat/ca/inici/>

Disseny de plantilla accessible 1.05:

Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Núm. de Registre 90321.

Sumari

1	Introducció i objectiu.....	4
2	Descripció general de les notificacions d'incidents	5
3	Descripció de les notificacions d'incidents rebudes en l'àmbit de l'atenció primària	5
3.1	Notificacions segons el tipus d'incident.....	6
3.2	Notificacions segons el professional notificador.....	7
3.3	Notificacions segons l'edat dels pacients.....	8
3.4	Notificacions segons la gravetat de l'incident.....	9
3.5	Notificacions segons la probabilitat que es produeixi l'incident	11
3.6	Notificacions segons el risc	12
3.7	Notificacions segons els factors contribuents	13
4	Annexos.....	14
4.1	Gravetat.....	14
4.2	Probabilitat.....	14
4.3	Risc.....	14

1 Introducció i objectiu

Quan parlem d'incidents relacionats amb la seguretat del pacient ens referim a qualsevol esdeveniment o circumstància que ha ocasionat o podria haver ocasionat un dany innecessari i involuntari a un pacient a conseqüència de l'assistència sanitària.

Com cada any, el Servei de Promoció de la Qualitat i la Bioètica elabora un informe sobre els incidents que han tingut lloc en l'àmbit de l'atenció primària relacionats amb la seguretat dels pacients.

L'objectiu és fer un recull dels incidents ocorreguts durant l'any 2018 que permeti fer-ne una anàlisi i buscar solucions per tal de reduir-ne el nombre i la freqüència amb la finalitat d'augmentar la seguretat durant l'assistència sanitària.

El sistema que s'utilitza per fer la notificació d'aquests incidents és el TPSC-Cloud™ (la plataforma en línia de *The Patient Safety Company*). Es va començar a implantar a finals de l'any 2013 amb un formulari de notificació d'incidents comú pels 4 àmbits assistencials i, a partir de l'any 2015 es va dissenyar un formulari específic per l'atenció primària. En aquest sistema es poden notificar tot tipus d'incidents relacionats amb la seguretat dels pacients, fet que permet als professionals que el gestionen analitzar-los detingudament, buscar-ne les causes i implantar les solucions que considerin oportunes per evitar que es repeteixin. Convé ressaltar que les notificacions són fetes de manera voluntària, confidencial, anònima i no punitiva.

Les dades que s'analitzen a continuació corresponen a notificacions fetes durant l'any 2018 i que, en data de 22 d'agost del 2019, els gestors de l'eina dels centres han estudiat i ja donen per tancades.

2 Descripció general de les notificacions d'incidents

En data 22 d'agost de 2019 el sistema ha rebut 12.801 notificacions gestionades i tancades corresponents a l'any 2018. A la figura 1 es mostra el detall de la procedència d'aquestes notificacions; es pot observar que 4.335 notificacions provenen de l'atenció primària. S'ha de tenir en compte que les notificacions corresponents a hospitals sociosanitaris i de salut mental són de centres que pertanyen a consorcis sanitaris.

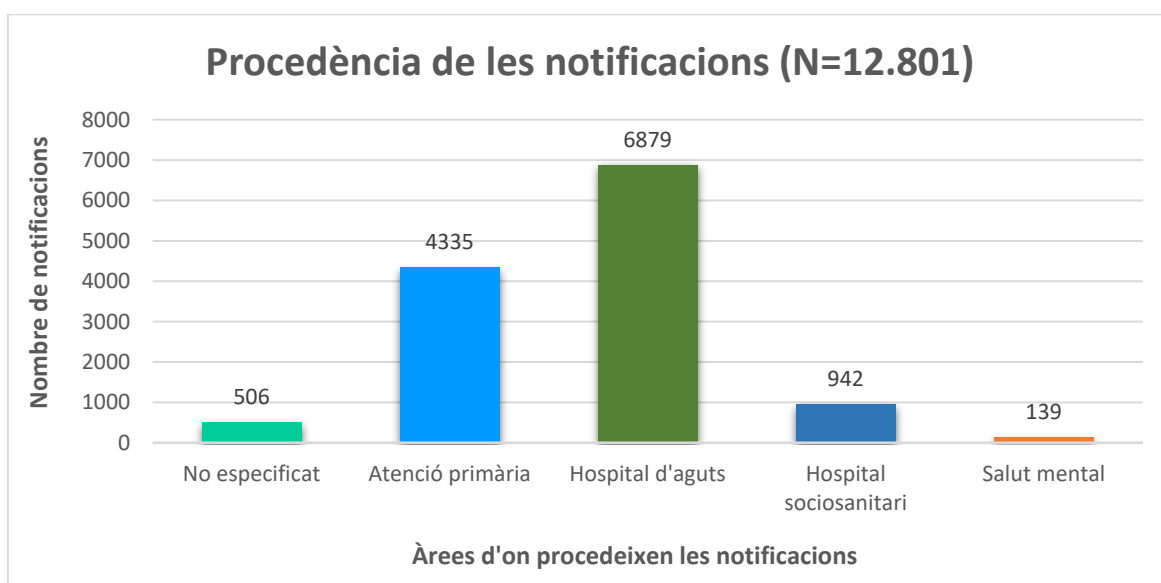

Figura 1. Procedència de les notificacions de l'any 2018

3 Descripció de les notificacions d'incidents rebudes en l'àmbit de l'atenció primària

L'any 2018 van notificar incidents 273 centres i l'any 2017 en van notificar 275. Concretament, 233 centres pertanyen a l'ICS (centres ICS) i 40 centres no pertanyen a l'ICS (centres no ICS).

Si ens referim al nombre de notificacions, un 85,27% de les notificacions rebudes corresponen a centres ICS, mentre que el 14,73% restant a centres no ICS.

3.1 Notificacions segons el tipus d'incident

En els centres ICS els incidents que majoritàriament es notifiquen estan relacionats amb pacient erroni, procediment erroni, intervenció o procediment terapèutic, reconeixement, revisió preventiva, cribratge, consentiment informat, llista d'espera, cita, ingrés i alta. El conjunt de tots aquests incidents representen gairebé el 50% de les notificacions realitzades (gestió clínica i procediments, i gestió clinicoadministrativa).

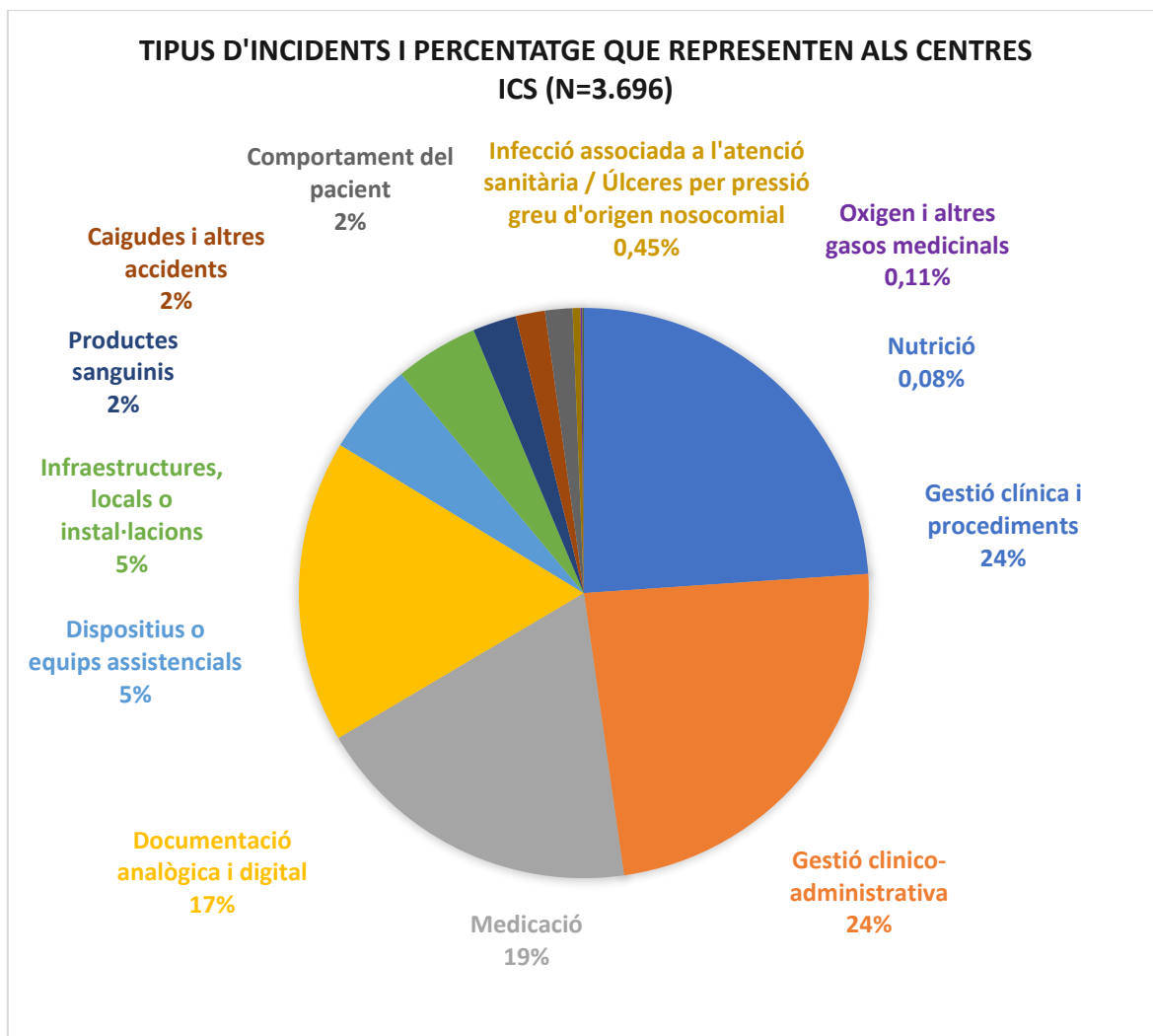

Figura 2. Percentatge de notificacions fetes als centres ICS segons el tipus d'incident

En els centres no ICS no es disposa de la informació referent als tipus d'incident.

3.2 Notificacions segons el professional notificador

En l'àmbit de l'atenció primària, tant en els centres ICS com en els centres no ICS, el personal d'infermeria i el personal mèdic són els que fan un major percentatge de notificacions. En els centres ICS, és el personal d'infermeria qui més notifica (39%) seguit de prop pel personal mèdic (35%). En els centres no ICS un 48% de les notificacions estan fetes pel personal d'infermeria, mentre que les fetes pel personal mèdic representen el 30% (figures 3 i 4).

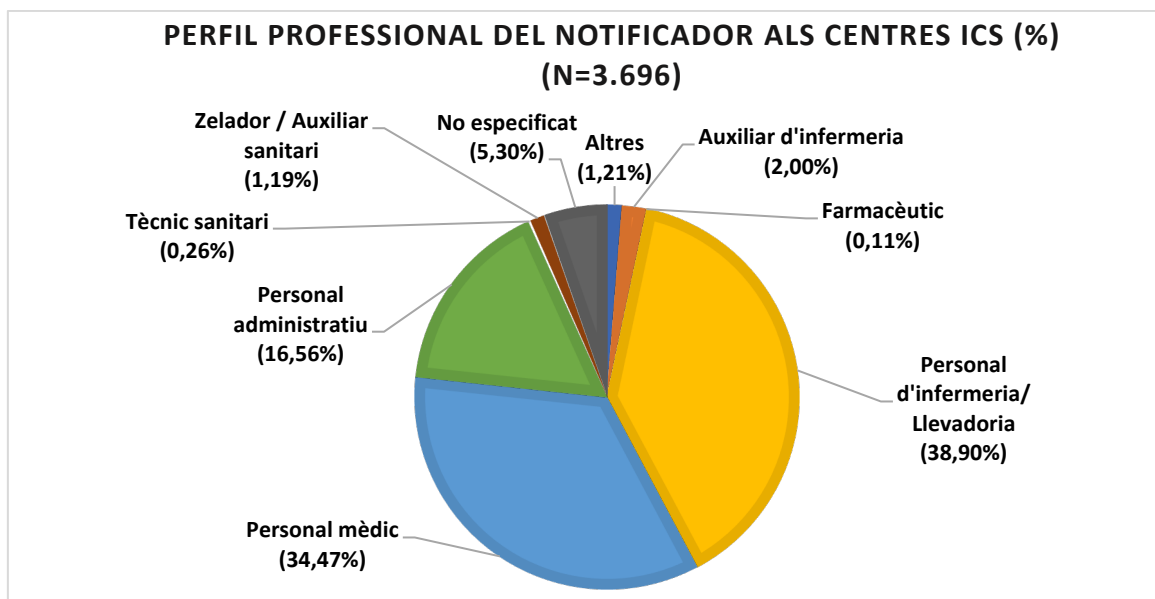

Figura 3. Percentatge de notificacions fetes als centres ICS en funció del perfil professional

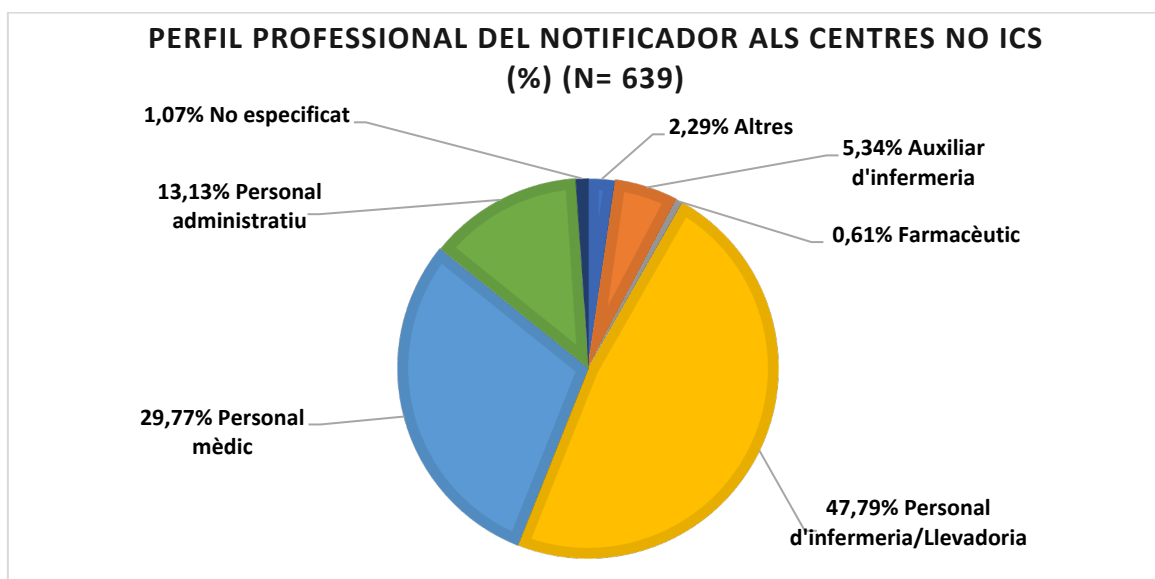

Figura 4. Percentatge de notificacions fetes als centres no ICS en funció del perfil professional

3.3 Notificacions segons l'edat dels pacients

El nombre d'incidents augmenta amb l'edat dels pacients en els centres ICS i és a partir dels 70 anys que es reporten més incidents.

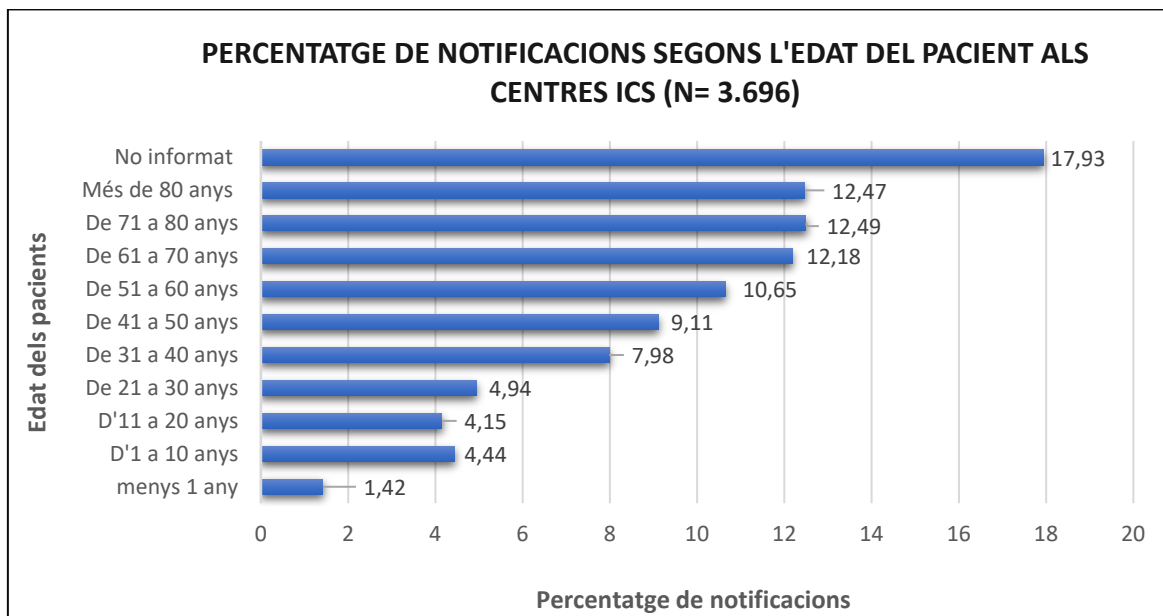

Figura 5. Percentatge de notificacions fetes als centres ICS en funció de l'edat dels pacients

En els centres no ICS, el percentatge més elevat de notificacions s'observa en pacients entre 61 i 70 anys.

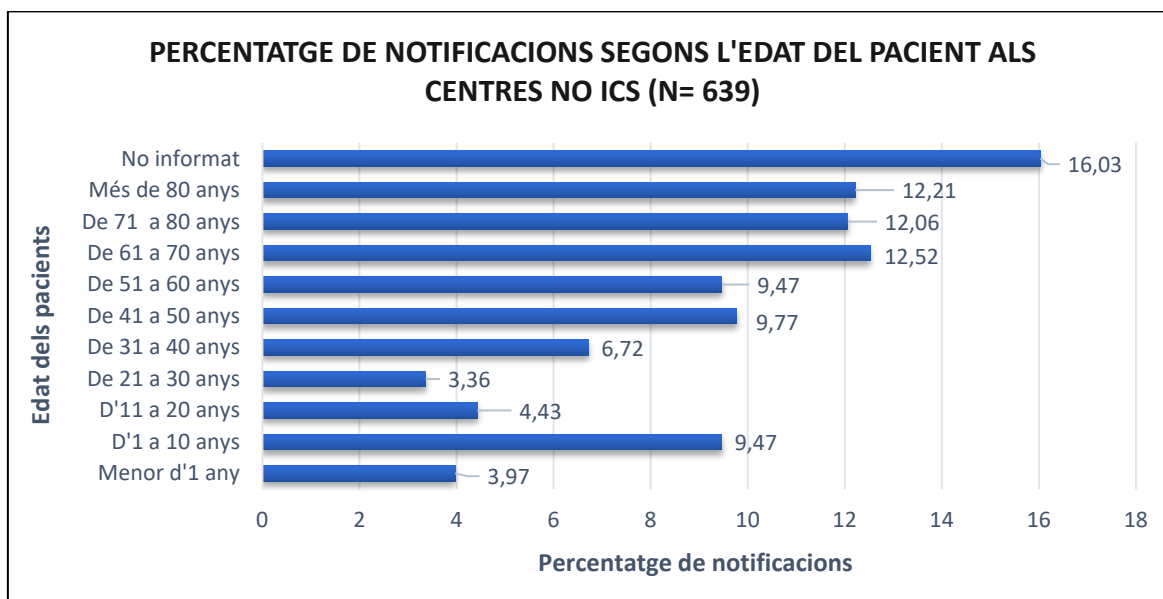

Figura 6. Percentatge de notificacions fetes als centres no ICS en funció de l'edat dels pacients

3.4 Notificacions segons la gravetat de l'incident

En els centres ICS els incidents amb una gravetat mínima són els que presenten un major percentatge de notificacions (48,97%) ([annex 4.1](#)).

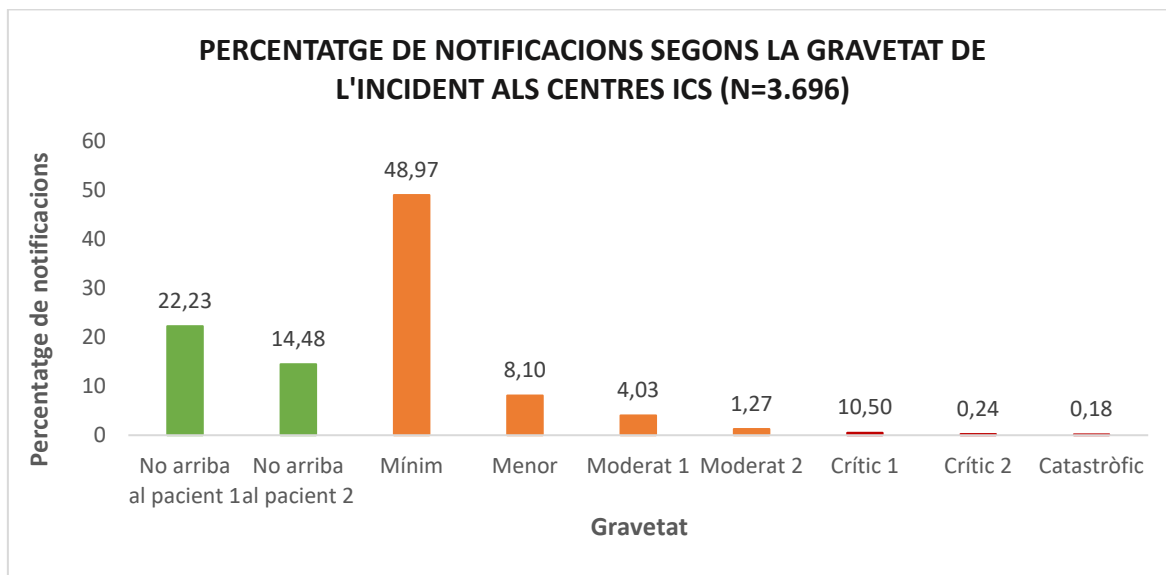

Figura 7. Percentatge d'incidents als centres ICS en funció de la gravetat

Un 1% dels incidents notificats causen una lesió permanent en el pacient, li produeixen una situació propera a la mort o, directament, contribueixen o causen la mort del pacient. Tot i això, en el 62% dels casos l'incident arriba al pacient, però no li causa dany (figura 8).

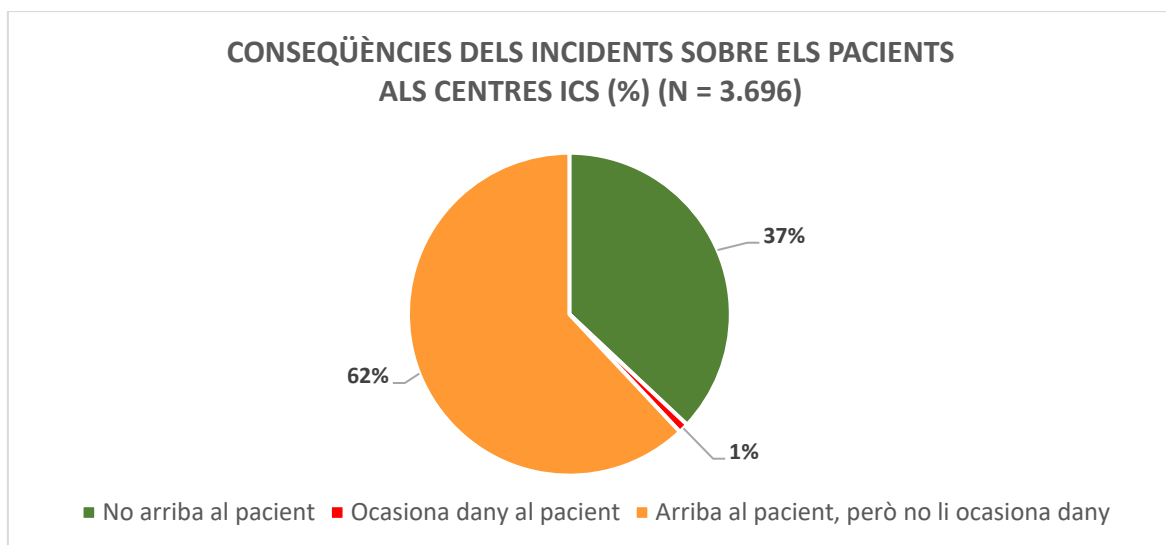

Figura 8. Classificació dels incidents segons les conseqüències sobre els pacients als centres ICS

En els centres no ICS els incidents que tot i arribar al pacient no li produeixen lesió representen aproximadament el 50% de les notificacions i, un 0,46% dels incidents ocasionen un dany amb conseqüències greus en el pacient (figura 9).

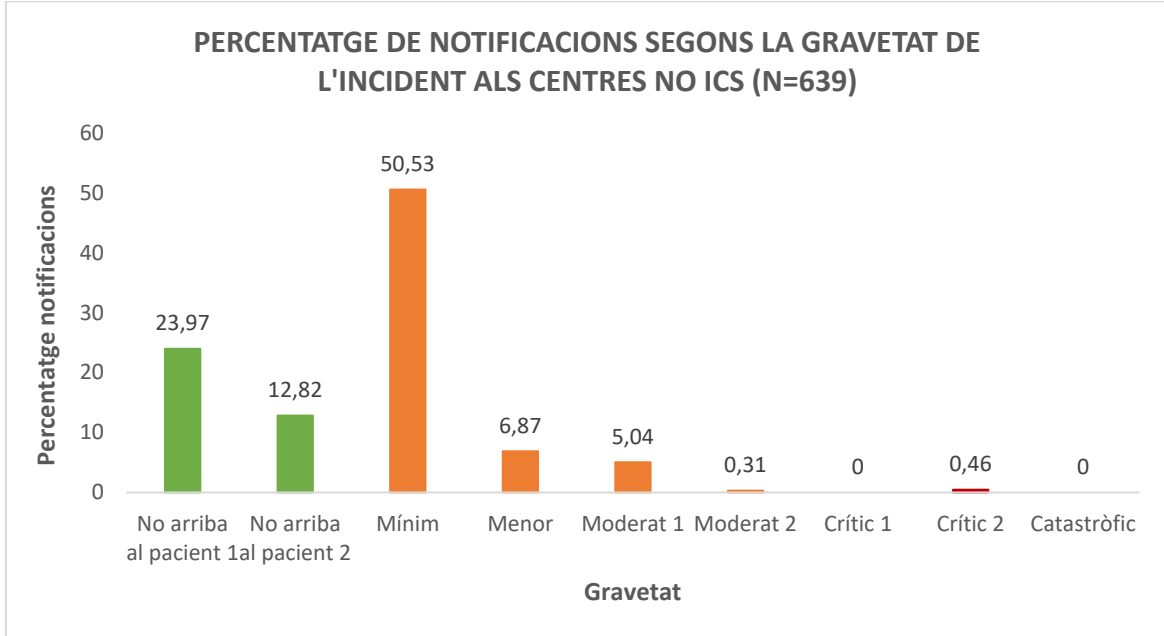

Figura 9. Percentatge de notificacions als centres no ICS en funció de la gravetat de l'incident

Més del 60% dels incidents notificats arriben al pacient però no li ocasionen dany (figura 10).

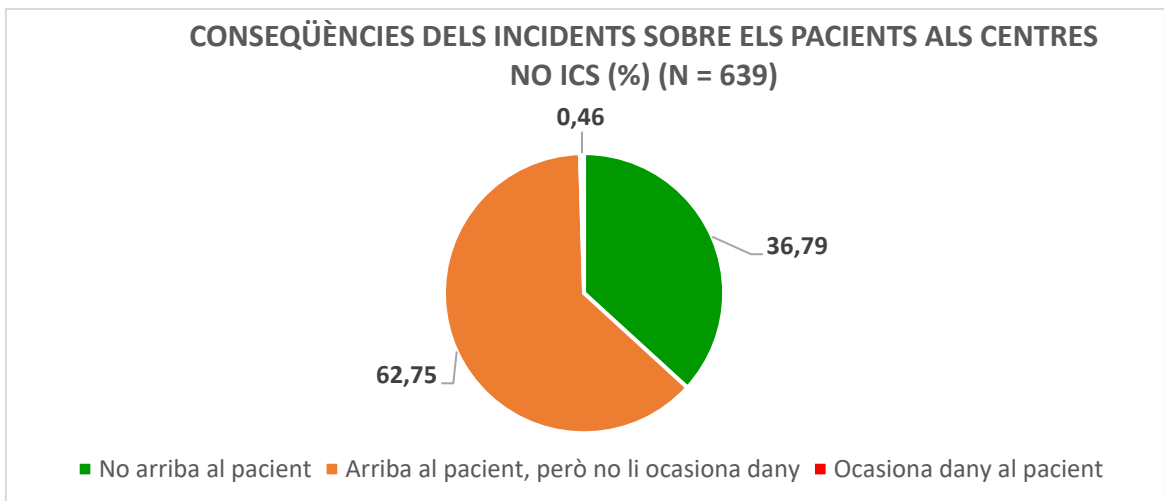

Figura 10. Classificació dels incidents segons les conseqüències sobre els pacients als centres no ICS expressada en percentatges

3.5 Notificacions segons la probabilitat que es produeixi l'incident

La figura 11 mostra com es distribueix en els centres ICS la possibilitat que es torni a produir l'incident. Aproximadament, el 55% dels incidents és probable o freqüent que tornin a tenir lloc ([annex 4.2](#)).

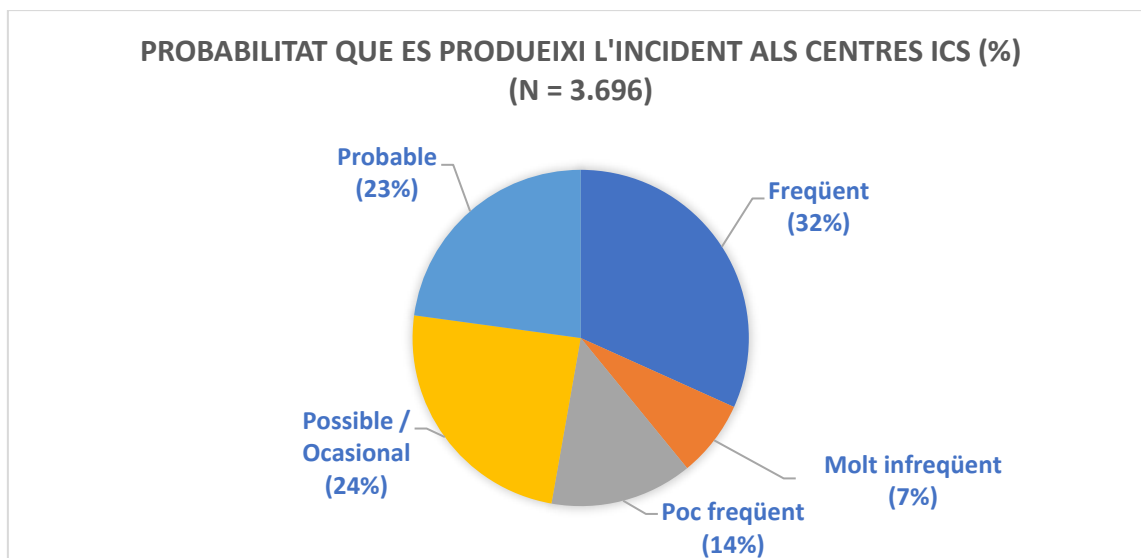

Figura 11. Classificació segons la probabilitat que es produeixi l'incident als centres ICS expressada en percentatges

En els centres no ICS el 43% dels incidents és probable o freqüent que tornin a tenir lloc (figura 12).

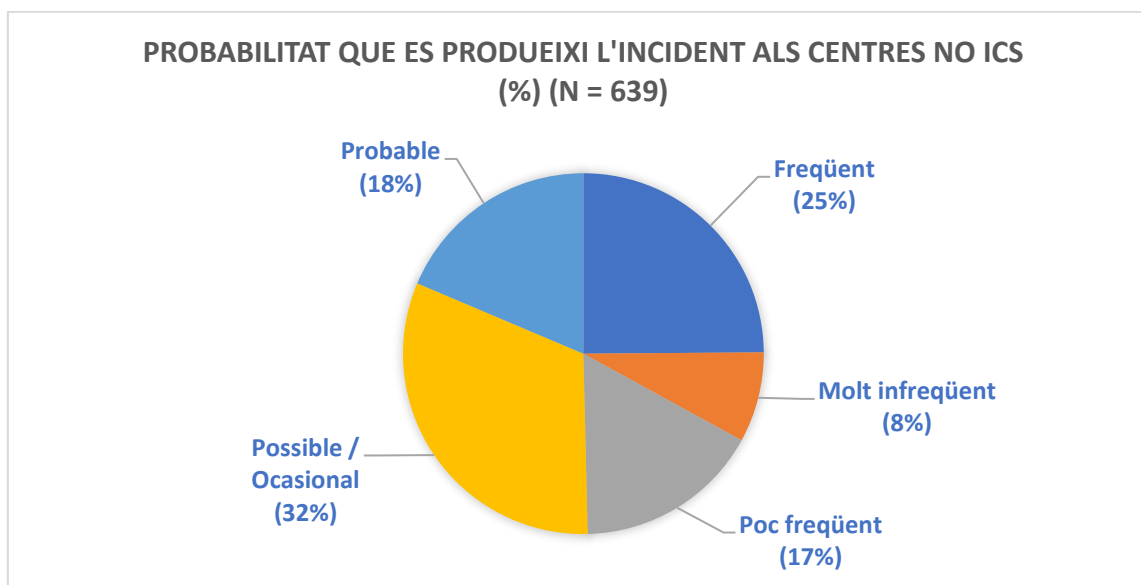

Figura 12. Classificació segons la probabilitat que es produeixi l'incident als centres no ICS expressada en percentatges

3.6 Notificacions segons el risc

A la figura 13 s'observa que un 53,15% dels 3.696 incidents notificats des dels centres ICS tenen un risc baix ([annex 4.3](#)).

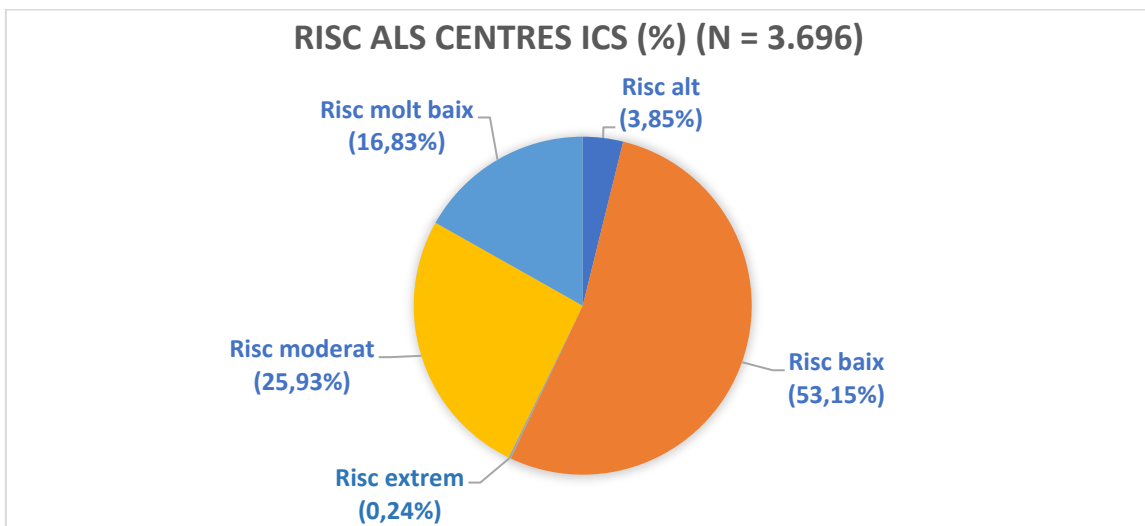

Figura 13. Classificació segons el risc que es produeixi l'incident als centres ICS expressada en percentatges

En els centres no ICS el 55,57% dels incidents notificats tenen un risc baix (figura 14).

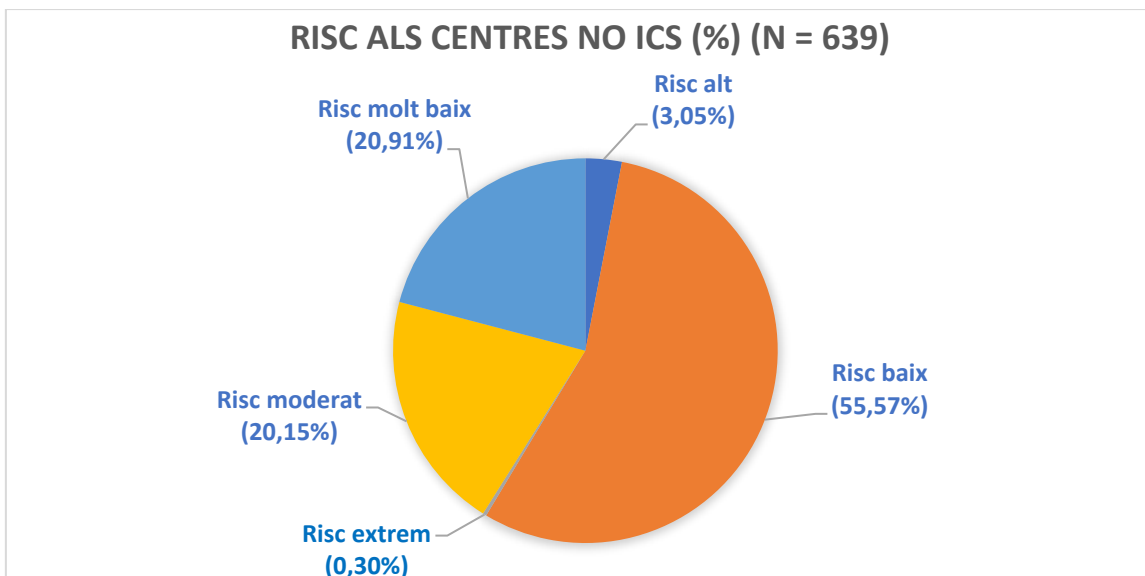

Figura 14. Classificació segons el risc que es produeixi l'incident als centres no ICS expressada en percentatges

3.7 Notificacions segons els factors contribuents

A la figures 15 i 16 es mostren les circumstàncies, accions o condicions que han jugat un paper en l'origen o en l'evolució d'un incident o bé que han augmentat el risc que es produeixi. Les figures mostren els resultats en els centres ICS i no ICS, respectivament. Cal tenir present que un incident pot estar relacionat amb més d'un factor contribuents, però també ens en podem trobar que no estiguin relacionats amb cap factor. Es pot veure que els factors que més influeixen en els incidents notificats als centres ICS són els relacionats amb els professionals (36,50%), igual que succeeix als centres no ICS (39,41%).

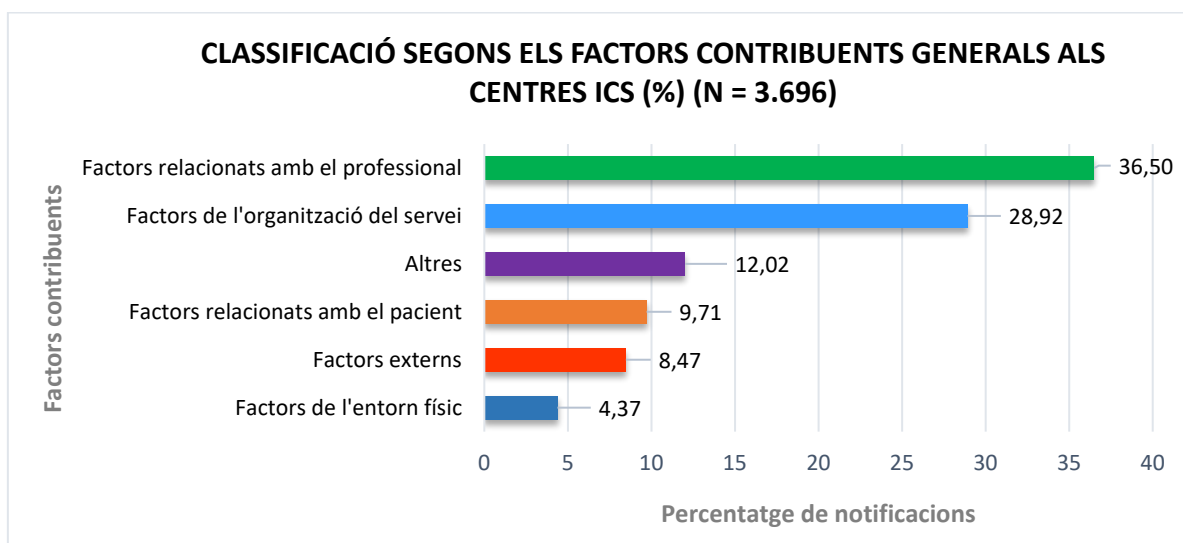

Figura 15. Classificació segons els factors contribuents generals als centres ICS. Notificacions expressades en percentatges

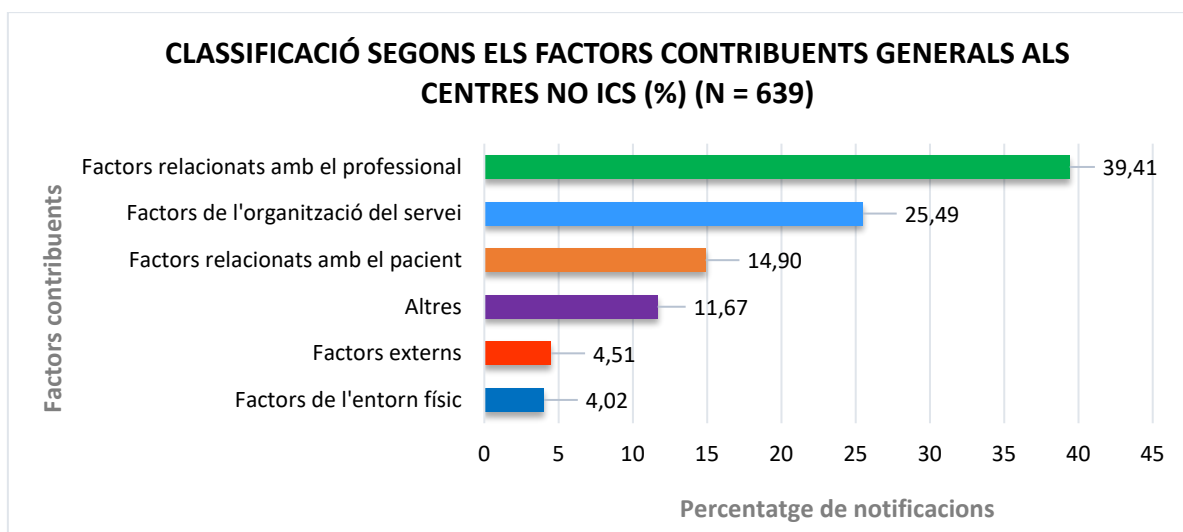

Figura 16. Classificació segons els factors contribuents generals als centres no ICS. Notificacions expressades en percentatges

4 Annexos

4.1 Gravetat

- **No arriba al pacient 1:** circumstància amb capacitat de causar error.
- **No arriba al pacient 2:** l'error s'ha produït, però s'ha detectat abans que arribés al pacient.
- **Mínim:** l'error no ha produït lesió al pacient.
- **Menor:** el pacient ha requerit observació, però no s'ha produït lesió.
- **Moderat 1:** ha requerit tractament del pacient i/o li ha ocasionat lesió temporal.
- **Moderat 2:** ha requerit hospitalització o s'ha allargat i ha ocasionat lesió temporal.
- **Crític 1:** ha produït una lesió permanent al pacient.
- **Crític 2:** ha produït en el pacient una situació propera a la mort.
- **Catastròfic:** ha produït la mort del pacient o hi ha contribuït.

4.2 Probabilitat

- **Molt infreqüent:** poc probable que es repeteixi – pot succeir només en circumstàncies excepcionals (més de 5 anys).
- **Poc freqüent:** pot succeir en algun moment cada 2 - 5 anys.
- **Possible/ocasional:** és possible que torni a succeir o que succeeixi 1 - 2 vegades l'any.
- **Probable:** pot succeir sota diverses circumstàncies diverses vegades l'any.
- **Freqüent:** és esperable que torni a succeir en les properes setmanes o mesos.

4.3 Risc

- **Risc molt baix:** verificació de possibles tendències de presentació a tot l'hospital
- **Risc baix:** verificació de possibles tendències de presentació a l'àrea o al servei afectat.
- **Risc moderat:** requereix una valoració de l'incident i el seguiment de possibles tendències de presentació al servei afectat.
- **Risc alt:** requereix una anàlisi detallada de l'incident i l'adopció de mesures per difondre a l'àrea o al servei afectat.
- **Risc extrem:** és requereix una anàlisi detallada de l'incident i l'adopció de mesures immediates per difondre a tot l'hospital.